

**PROMLUVA PAPEŽE JANA PAVLA II.
K TRIBUNÁLU ŘÍMSKÉ ROTY
U PŘÍLEŽITOSTI ZAHÁJENÍ NOVÉHO SOUDNÍHO ROKU***

„Účast na Petrově úřadu“

1. Mám velkou radost, že se s vámi každý rok setkávám, abych znovu potvrdil, jak je vaše církevní služba důležitá a vaše soudní činnost nezbytná. Tato služba je službou spravedlnosti, službou pravdě, službou Bohu, před kterým vynášíte svá rozhodnutí, službou Božímu lidu a každému člověku dobré vůle, který se obrací na Tribunál římské rotý.

Každého z vás co nejsrdečněji zdravím a připojuji i vyjádření velké úcty a vděčnosti za vaši práci, někdy tak náročnou a těžkou a přitom tolik nepostradatelnou.

Obzvláště pak zdravím nového děkana, monsignora Ernesta Fioreho a vkládám do něj naději, že se bude, v horlivé spolupráci s vámi, podílet na dlouhodobé snaze přizpůsobovat tribunál potřebám současného světa i pastoračním potřebám dnešní doby.

Uvědomuji si, jak velkým obtížím musíte čelit při plnění tohoto úkolu, který vás zavazuje řešit podle kanonického práva otázky a problémy týkající se subjektivních práv, která se zároveň dotýkají svědomí těch, kdo se na vás obracejí. Často se ocitají ztraceni a znepokojeni tolika rozdílnými názory, které přicházejí ze všech stran. Rád tedy využívám příležitosti této audience, kdy vás mohu povzbudit k tomu, abyste jim prokazovali opravdovou službu lásky, ze které se budete plně zodpovídat před Bohem, nejvyšším zákono-

dárce. Budete-li jej o to prosit, nenechá vás bez pomoci a sešle vám světlo své milosti, abyste mohli zcela dostát nárokům, které se na vás kladou.

2. Zdá se mi dnes důležité zdůraznit – což jsem již loni 21. listopadu udělal ve své promluvě adresované kardinálům – jak důležitá je základní jednota s Petrovým úřadem. Římská kurie nabízí tomuto *munus Petrinum* spolupráci, která se stává čím dál naléhavější, ať už kvůli problémům vyvstávajícím ve světě, nebo kvůli povinnosti uchovat vyznání víry jediné a katolické, nebo pak kvůli požadavku, aby byl Boží lid směřován a podporován v důkladném porozumění církevního magisteria. Tato služba jednotě je stále nezbytnější, protože církve se šíří do mnoha různých zemí a kontinentů a spojuje četné a různorodé kultury v poklad zjevení katolické víry. Tyto národy se pak jeden za druhým stávají lepšími v té míře, v jaké uznaly hodnoty bráněné a garantované vtěleným Slovem, tedy Synem Otce a Vykupitelem člověka. Člověk musí vstoupit do tohoto Božího synovství jako adoptivní syn, aby byl takto nejenom sám sebou, ale aby také stále lépe odpovídal na záměry Boha, který jej stvořil ke svému obrazu a ke své podobě.

Vaše poslání je velké! Musí udržovat, prohlubovat, bránit a osvětlovat Boží hodnoty,

keré v sobě člověk nese jako nástroj Boží lásky. V každém člověku lze rozpoznat Boží znamení, lze dostat do popředí Boží zjevení a vyjádřit tajemství lásky tím, že se bude žít pod Božím pohledem.

Smysl křesťanského manželství

3. „Bůh je láska!“ Tento prostý výrok svatého Jana (1 Jan 4,8.16) je klíčem k lidskému tajemství. Stejně jako Bůh i člověk bude láskou: potřebuje lásku, potřebuje se cítit milovaný a aby byl sám sebou, musí milovat, musí se dávat, musí se snažit o to, aby tato láska byla milována. Bůh je Trojicí lásky, tj. vzájemný dar Otce a Syna, kteří milují svou osobní lásku, tedy Ducha Svatého. Víme, že toto božské tajemství vysvětluje charakter a hluboký smysl křesťanského manželství, které je nejdokonalejším uskutečněním přirozeného manželství. Toto poslední jmenované nese od počátku pečeť Boha: „Bůh stvořil člověka ke svému obrazu; stvořil jej jako muže a ženu a řekl jim: ‚Budte plodní, rozmnožujte se!‘“¹

Každé manželství mezi pokřtěnými je svátost. Je to svátost na základě křtu, který uvádí náš život do života Božího a činí nás „účastnými božské přirozenosti“ (2 Petr 1,4) tím, že se vtělujeme v jeho božského Syna, vtěleného Slova, ve kterém tvoříme jediné tělo, tj. církev.²

Chápeme tedy, proč láska Krista k církvi byla srovnávána s neporušitelnou láskou, která spojuje muže a ženu a jak příhodně může být projevena v této veliké svátosti křesťanského manželství. Tato láska je určena k tomu, aby se rozvíjela v křesťanské rodině, „rodinné církvi“³ tak, jako láska Krista k církvi zajišťuje církevní společenství, které je viditelné a již nyní v sobě nese nebeské dary.⁴

Z tohoto důvodu je křesťanské manželství svátost, která vede k zasvěcení se Bohu;⁵ je to služba lásky, která svým svědectvím zviditelňuje smysl božské lásky a hloubku manželského darování tak, jak jej prožívá křesťanská rodina; je to zavázání se k otcovství a mateřství, jehož zdrojem je vzájemná láska božských bytostí, tj. její nekonečně dokonalý a nedostižný obraz. Toto tajemství se pak upevní a realizuje účastí na poslání církve, kdy křesťanští manželé mají podat důkaz své lásky a svědčit o lásce, kterou mezi sebou žijí se svými dětmi a jejich prostřednictvím v malé církevní buňce, základní a nenahraditelné, tj. v křesťanské rodině.

Účast na Petrově úřadu

4. Jestliže vám teď krátce připomínám bohatství a hloubku křesťanského manželství, je to v zásadě proto, abych poukázal na krásu, velikost a rozsah vašeho poslání, daný tím, že velká část vaší práce zahrnuje manželské případy. Vaše práce je soudní, ale vaše poslání je evangelijní, církevní a kněžské, přičemž zůstává humanitární a sociální.

I když platnost manželství předpokládá, že ze soudního pohledu budou jeho podstatné prvky jasně vyjádřeny a technicky uskutečněny, přesto je nutné pojímat tyto prvky v jejich plném lidském i církevním vyznění. Budete-li při vypracovávání rozsudků klást důraz na tento teologický aspekt, budete lidem nabízet představu o křesťanském manželství, které Bůh chtěl jako božský obraz, jako model a dokonalý stav každého manželského lidského sjednocení. To platí pro každou kulturu. Nauka církve se neomezuje na své kanonické sdělení, které se má – jak nařizuje II. vatikánský koncil – vnímat a chápat v rám-

ci tajemství církve.⁶ Toto koncilní opatření vyzdvihuje důležitost církevního práva (*ius ecclesiale*) a příhodně osvětluje charakter práva společenství, práva bliženecké lásky a práva Ducha.

5. Vaše rozsudky, vydávané ve světle tajemství božské a lidské lásky, nabývají velké důležitosti tím, že se nepřímo podílejí na Petrově úřadu. Zasahujete totiž, soudíte a vynášíte rozsudky v jeho jménu. Nejedná se o pouhé přenesení pravomoci, ale o hlubší účast na jeho poslání.

Uvedení nového Kodexu do praxe může být samozřejmě vystaveno riziku novátorských, nepřesných a nesourodých interpretací, obzvláště pak u případů psychických poruch, kdy je zneplatněn manželský souhlas,⁷ když je překážkou podvod⁸ nebo dojde-li k omylu, který determinuje vůli,⁹ stejně jako při interpretaci některých nových procedurálních norm.

Toto riziko je však potřeba podstoupit a překonat s nadhledem, získaným prostudováním skutečného dosahu kanonické normy i všech konkrétních okolností daného případu. Přitom je nutné si stále uchovávat živě v povědomí, že se jedná výlučně o službu Bohu, církvi a duším a že tedy člověk nesmí ustoupit povolné povrchní mentalitě, která si dostatečně neuvědomuje nároky manželství-svátosti, jež nelze nijak porušit.

Délka procesu

6. Rád bych také řekl pár slov o tom, jak je prospěšné, když se případy příliš dlouho neprodłużují. Moc dobře vím, že délka pro-

cesu nezáleží pouze na soudcích, kteří mají rozhodnout, ale že je celá řada jiných důvodů, které mohou způsobit opoždění. Avšak úkol vykonávat spravedlnost tak, aby mnozí věřící dosáhli vnitřního pokoje, byl svěřen právě vám, musíte se proto co nejvíce snažit o to, aby se průběh procesu odehrával s takovou péčí, jakou si vyžaduje dobro duší a jakou nařizuje nový Kodex kanonického práva, v němž se vyhláší, aby „U soudu prvního stupně se věci neprotahovaly přes jeden rok a u soudu druhého stupně přes šest měsíců.“¹⁰

Ať pro žádného věřícího není přílišná délka procesu záminkou k tomu, že nebude chtít svůj případ předložit nebo že případ vzdá a zvolí si řešení, která budou v úplném rozporu s katolickou naukou.

7. Než skončím, chtěl bych vás ještě vybídnout k tomu, abyste na svou církevní službu pohlíželi v celkovém kontextu činnosti ostatních dikastérií Římské kurie, především se to týká těch, kdo se starají o záležitosti související obecně se soudní aktivitou, obzvláště v souvislosti s manželstvím.

Mimo jiné si musíme uvědomit, jaký vliv má Tribunál římské roty na činnost interdiocézských a diecézních tribunálů. Rotální jurisprudencí pro ně vždy byla a také nadále musí být jistou referencí.

„Rotální studium“ vám umožňuje dát vaši nauku a soudní zkušenost k dispozici těm, kdo se připravují na roli soudce nebo advokáta, i těm, kdo chtějí prohloubit své znalosti církevního práva. Díky tomu se podílíte na obnově zájmu o studování Kodexu kanonického práva a na fakultách kanonického práva umožňujete tuto oblast stále více poznávat.

Z celého srdce vám vyjadřuji své velké uspokojení nad vaší seriózní a vytrvalou prací a žehnám vašemu úsilí i vašemu úřadu. Ať Bůh, který je láska, zůstává stále vaším světlem, silou a pokojem.

Přeložila Lucie Hortová

Poznámky

* Překlad francouzské verze promluvy Jana Pavla II. z 30. ledna 1986. [online] http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/1986/documents/hf_jp-ii_spe_19860130_roman-rot_a_fr.html.

¹ Srov. Gn 1,27-28: „Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, k Božímu obrazu jej stvořil, stvořil jej jako muže a ženu. Bůh jim požehnal a řekl jim: Buďte plodní, rozmnožujte se, naplňte zemi a podrobte si ji.“

² Srov. 1 Kor 10,17: „Protože je to jeden chléb, tvoříme jedno tělo, i když je nás mnoho, neboť všichni máme účast na jednom chlebě.“

³ Srov. LG 11: „Z jejich manželství vzhází rodina, v ní se rodí noví občané lidské společnosti a milostí Ducha svatého se při křtu stávají Božími dětmi, aby Boží lid v běhu času neustále trval. V této ‚rodinné církvi‘ mají být rodiče slovem i příkladem prvními hlasateli víry pro své děti a v každém z nich mají podporovat jeho vlastní povolání, zvlášť pozorně však duchovní povolání.“

⁴ Srov. LG 8: „Je to společnost vybavená hierarchickými orgány i Kristovo tajemné tělo, viditelné shromáždění i duchovní společenství, pozemská církev i církev obdařená nebeskými dary.“

⁵ Srov. GS 48: „Proto jsou křesťanští manželé posilováni a jakoby svěcení k povinnostem a důstojnosti svého stavu zvláštní svátostí; její silou plní svůj úkol v manželství a v rodině a prodchnuti Kristovým duchem, jenž naplňuje celý jejich život vírou, nadějí a láskou, spějí stále více k vlastní dokonalosti a k vzájemnému posvěcení, a tím i ke společné oslavě Boha.“

⁶ Srov. OT 16: „Podobně při výuce církevního práva a církevních dějin se má přihlížet k tajemství církve podle věroučné konstituce o církvi, vyhlášené tímto posvátným sněmem.“

⁷ Kán. 1095: „Nezpůsobilí pro uzavření manželství jsou:

1° kdo nemají dostatečné užívání rozumu;

2° kdo mají závažnou poruchu soudnosti, co do podstatných práv a povinností manželských, které se předávají a přijímají;

3° kdo z psychických důvodů nejsou schopni převzít podstatné manželské povinnosti.“

⁸ Kán. 1098: „Neplatně uzavírá manželství, kdo byl oklamán podvodem za účelem dosažení souhlasu, když podvod se týká nějaké vlastnosti druhé strany, a tato vlastnost může vážně narušit společenství manželského života.“

⁹ Kán. 1099: „Omyl co do jednoty, nerozlučitelnosti a svátostné důstojnosti manželství činí manželský souhlas vadným jen v případech, jestliže determinuje vůli k uzavření manželství.“

¹⁰ Srov. kán. 1453.